

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Veneta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69709)

P R O V I N C I A
V E N E T A.

F V E R E hoc anno in Prouincia Veneta ex nostris homines triginta tres supra quadringentos; ex his Sacerdotes centum quadraginta octo, Magistri quadraginta septem, Scholastici octoginta nouem, qui partim disciplinis tradendis, partim ijsdem addiscendis occupantur, Nouitij quinquaginta quinque, Coadiutores centum quadraginta tres. Hi distributi sunt in sedes vndeuginti, quarum Domus Professa vna; Probationis vna; decem Collegia, tres Residentia, & Collegiũ Nobilium Parmense. In domo Professa Veneta vnus supra quadraginta; in Collegio Patauino, cui adiuncti sunt Nouitij, fuere in vniuersum centum & decem; in Parmensi quinquaginta quatuor; in Brixiano triginta; in Bononiensi triginta tres; in Ferrariensi tres & viginti; in Placentino viginti quatuor; in Mutinensi quindecim; in Foroliuensi totidem; in Nouellariensi Probationis domo duodeuiginti; in Veronensi collegio vndeuginti; in Mantuano viginti & vnus; in Residentia Cretica sex; in Imolensi totidem; in Vicentina quatuor; Collegio Nobilium Parmensi præsent quinquæ. Quibus omnibus adiungendus est P. Prouincialis cum duobus Socijs. De mortuis vel admissis nihil certi constat, ob defectum literarum Domus Professæ Venetæ, Collegij Veronensis, & Residentiæ Imolensis.

COLLE-

**COLLEGIVM PATA-
VINVM.**

PATAVINI Socij, præter proprias eius Col-
legij studiorum exercitationes, quibus etiam
potuere temporibus, alienæ salutis procurandæ
non defuerunt. Congregantur in Collegio, die-
bus festis, viri nobiles plurimi ad pia colloquia, &
alias spirituales exercitationes. Vnus ex ijs, qui Pa-
tauium se studiorum causa ex varijs Italię ciuitati-
bus conferunt, quotiescunque animum studijs
applicare vellet, maximis angebatur tentationi-
bus. Agit ea de re cum Præsede congregationis; is
ei paruulam B. P. N. Ignatij imaginem dedit, mo-
nens, vt quotiescunque studium aggredieretur,
beato se viro commendaret. Fecit bonus adoles-
cens, & sibi eam pietatem magno fuisse adiuven-
to expertus est.

P. Augustinum Segalam quatuor votorum Pro-
fessum, non leui Prouinciæ iactura, nobis eripuit
hydropisis: insignium virtutum homo fuit, insi-
gnis semper probitatis. Ab ipso tyrocinijs tempo-
re magnum diuinarum rerum sensum habuit, ma-
ximam cum Deo familiaritatem. Præcipuo quo-
dam animi studio, spirituales B. Parentis N. Igna-
tij exercitationes prosequeretur, eas quàm sapi-
simè liceret, ceteris omnibus negotijs procul a-
mandatis, & nouo semper, vt quidem apparebat,
cum fructu vsurpare solebat: eam præsertim ha-
bebat in delicijs, quam fundamentum appellant;
in ea multos insumere dies, de ea multa scribere,
ab ea vix abstrahi poterat. De felicissima Beato-
rum

rum sede, deque beatifica Dei visione, incredibili cum pietatis sensu sermones inibat frequentissimos, domi cum nostris, & ad populum è suggestu. Sunt qui se mirum in modum testentur eo sermonum genere delectatos, & vero etiam in via Dei alacrius percurrenda, vehementiùs incitatos.

Q V A M diu Philosophiæ & Theologiæ studijs operam dedit, solemne illi erat in obscurioribus difficultatibus, multas ad Deum preces fundere, multa sibi pœnitentiæ genera infligere, vt ea quæ non intelligeret, diuino sibi illucescente lumine perciperet. Concionatorem egit annos aliquot magna cum laude, & profectu auditorû. Denum Deo illum ad laborum suorum præmia percipienda euocante, Patauij decubuit hydrope laborans. Hic enimvero clariùs enituere virtutes illæ, quibus iam dudum fuerat insignitus. Deplorata iam valetudine, inter maximos, quibus vexabatur, dolores, Nouitiorum Magistrum ad se aduocat, ab eo singulis diebus pia ad meditando puncta sibi dari expetit; in ijs se per multas hebdomadas vsque ad mortem exercuit. Eidem Nouitiorum Magistro sæpe dixit, se quidem silere, si quando illi, qui ad eum inuisendum accedebant, de rebus non spiritualibus agerent; omnia tamen omnino colloquia, quæ non de Deo, deque rebus ad illam horam spectantibus instituerentur, infensissima sibi esse. Multa sibi quotidie ex Sanctorû Vitis exempla legi volebat, ea præsertim, in quibus Sanctorum Confessorum beati ex hac vita exitus exprimebantur; scrutabatur diligentissimè quæcumque illi pietatis, pœnitentiæ, ceterarum denique virtutum exempla edidissent eo tempore, eaque pro virili imitari conabatur.

ARDEN-

A R D E N T I S S I M A cum siti laboraret, aqua
 illi, & vinum, & quidquid omnino liquoris est
 negabatur; id ipse summa semper patientia tole-
 ravit: eandem ostendit in summis laterum dolo-
 ribus (nam & ille etiam morbus ad hydropem &
 phtisim accesserat) Illud frequenter vsurpans ex
 Psalmo, Misericordiam & iudicium cantabo; ex-
 tremo verbo non nihil immutato, pro [cantabo]
 enim [portabo] dicebat: Par esse dicitans, vt, qui
 saepe insignem Dei. O. M. erga se misericordiam
 expertus fuerat, iustitiam etiam portaret, & pro
 suis vapularet criminibus; & quemadmodum sua-
 uia illi fuerant olim, cum sugeret, vbera miseri-
 cordiae, nunc cara etiam essent diuinæ verbera vl-
 tionis. Paucis ante obitum diebus, cum quadam
 die cum magistro Nouitiorum colloqueretur:
 Non video, inquit, quam ob rem mortem exti-
 mescam: non propter dolores, quia non puto
 maiores esse eos his, quos dudum experior; aut si
 maiores, breuiores certe sunt futuri: non pro-
 pter lucem hanc, & mundum ipsum, quem iam à
 multo tempore affectu dereliqui: neque vero in-
 ferni me cruciatus terrent, quos Dei benignitas
 mihi suadet non extimescendos: solas Purgato-
 rij pœnas formidare deberem, quas fortasse non
 effugiam. Hæc cum dixisset in vberimas lacry-
 mas erupit, cum Deo tacitus colloquens, sed
 paullo post ad pristinam oris serenitatem redijt.
 Toto agritudinis tempore, saepe sanctissimo
 Christi corpore refectus est, & quidem quamdiu
 per imbecillimas vires lieuit, extra lectum, humi
 prostratus. Ad extremum phtisi, aqua intercute,
 intestinorum doloribus consumptus, euolauit, vt
 speramus, ad excipiendam illam coronam, quam
 sibi

sibi texuerat multis laboribus, virtutibus, & patientia denique singulari.

ALVNTVR eodem in Collegio etiam & nouitij; qui septuaginta octo fuere. Designati scholastici quinquaginta tres, Coadiutores reliqui. Non adscribimus huic numero nouitium vnum, quem in eunte anno vita defunctum, speramus in cælo esse descriptum. Fuit hic Franciscus Palmerius Bononiensis, insignis ingenio ac pietate adolescens, annorum decem & nouē. Quatuordecim menses exegerat in nouitiatu, cuius vel in ipso exordio visus est persentiscere, breui explenda sibi tempora multa, adeo cæpit intento cursu viam perfectionis excurrere. Toto enim probationis tempore, omnibus omnium præluxit exemplo virtutum, sed pietatis in primis, submissionis, contemptus sui, modestiæ, mansuetudinis: tanta etiam in suos moderatores obseruantia, & reuerentia, inq; sodales charitate fuit, vt non raro totis artibus contremisceret, si vel minimam, vt fit, illorū offensionem vitare nequisset. Cum incidisset in morbum, ex quo non conualuit; quarto die Medici mortiferum eius malum esse pronunciarunt. Totis quatuordecim diebus, quibus ægrotauit, cum multis, ac varijs, ijsque peracerbis curationibus vexaretur, sapius etiam intestino quodam incendio vreretur, nullum vquam impatientis animi protulit verbum, nullum ingentis signum doloris ostendit: summa semper animi, vultusque tranquillitate fuit.

A primo vsque ad supremum diem, omnes ad se gratia visitationis accedentes subridenti facie, gratique animi plenis verbis, & cum loqui non posset, capitis, aut oculorum inclinatione exceptit. Non solum nullam vquam edidit vocem, qua sibi

L

minùs

minùs in victu, reliquæ sui corporis cura satisfieri declararet; sed potius tanto se indignum obsequio, magno animi sensu prædicabat. Nihil vnquam petijt, nihil quod offerretur, etiam obedientiæ non interposito nomine, recusauit. Quamdiu decubuit, sermones nullos vel habuit libentius, vel iucundius audiuit, quàm qui ad omnem pietatem, Regniq[ue] Cœlestis desiderium inflammandum pertinerent. Modestix, qua semper excelluit, in ægritudine retinentissimus fuit, vsquè adeo vt miraretur Infirmarius, illum præ verecundia ad omnem fere corporis tactum horrere. Ita totum se Deo commiserat, vt nec timeret mortem, nec vitam optaret. Quare cum ex eo quæretur, velletne votum aliquod pro sua incolumitate suscipere? Nullum, respondit, præter Societatis vota, quæ sibi, vt emittere liceret, summis precibus efflagitabat: quod cum impetrasset, eaque incredibili cum animi lætitia nuncupasset, paratum se iam abire dixit. Nec ita multo post in Domino placidissime conqueuit: præclaro Tyronibus exemplo relicto, qualis tum sanus, tum ægrotus nostræ Societatis Nouitius esse deberet.

C V M in reliquis omnibus experimentis Nouitij domi, forisque nauiter occupantur, tum vero in tradenda pueris, rudibusque hominibus doctrina Christi, non exiguo cum animarum fructu versantur. Pauca de multis exempla proferamus. Nouitij tres ad sibi destinatum catechismi gratia templum adibant; ex itinere incidunt in hominem, qui & eodem die Vicentia venerat, & Venetias erat discessurus. Hunc alia omnia cogitantem, ad catechismum inuitant, & secum adducunt: auditis in Templo permouetur, domum reuertentes

uertentes nostros comitatur, inter eundem narrat, suum fratrem triginta octo vulneribus à quodam fuisse confossum, & plus centum nummis aureis exspoliatum: ob quam causam biennium à sacramentis abstinuisse: catechismi explicatione commotum, se iam omnem iniuriam latroni condonare: optare quamprimum conscientiam noxis expurgare: domum adductum, Sacerdos noster illum per confessionem Domino conciliauit.

P A V L O grauius attexam. Alij tres Nouitij à catechismo domum redeuntes, senem quendam sedentem supra muros vrbs inueniunt, qui secum ipse, quasi cum altero colloquens, altercari videbatur; cognouerunt nostri, varijs hominem spiritibus agitari: torquebatur scilicet consultando Iobeleumne, illo die promulgatū, suscipere deberet, an omittere: circumstant senem tyrones, blando sermone compellant, nitunturque colloquio ægrum adducere, vt animi vulnus, quod eminebat in ore, patefaceret. Hic verbis irrisione, ac stomacho plenis, suam nostros viam pergere iubet: discedunt: paulumque progressi miserum Domino commendant, ad eundem reuertuntur, & illum euentu feliciore, quam prius aggrediuntur: siquidem Tyronum humanitate delinitus, illis animi sensa deprompsit: Vnicum sibi filium miserissime fuisse trucidatum: dum filij necem vlciscitur, se suas quatuor hominum cede manus cruentasse: octauum annum vitam extorrem à patria, Deique gratia, sine sacramentorum vsurpatione traduce-re: Ne longius faciam; nostri hominem ad sanam mentem reuocarunt, ac bene rationem instituentem edoctum, in Collegium inducunt, tradunt Confessario, ad cuius postea pedes rite

peccatorum onus abiecit.

OMITTO alios ab alijs Nouitijs ad eandem confessionem attractos, qui pluribus annis eius utilitate caruerant. Addam vnum tantum generis alterius exemplum. Choreæ forte agitabantur secus Templum, in quo noster Tyro catechismum agebat, quem præter pueros, ducenti, & eo amplius homines audiebant: absoluta catechesi, tanto animi ardore commoti, è Basilica sunt auditores egressi, vt non solum vniuersum illum orbem saltatorium repente disiecerint, sed ipsa quoque frondalia, quibus saltatores à temporis arcebantur iniuria, dissiparint sic, vt temporis momento ne vnus quidem ramulus appareret.

COLLEGIUM PARMENSE.

PARMÆ hospitalis domus, nostris eam frequentantibus, illud est assecuta, vt ad eorum exemplum non tantum diebus festis, sed quotidie habeat adolescentes, qui ægrotos consolentur, domum verrant, lectos sternant, atque ea omnia munia exerceant, quæ infirmis sunt necessaria. Horum iuuenum cœtus institutus est anno proxime elapso, & quoniam res non pauci exempli alijs futura esse videtur, paucis exordia eius, & progressum persequi libuit. Est ex Sodalibus Congregationis Annunciatę adolescens, valde ad omnem virtutem & pietatem propensus: Hic olim nostram Societatem habuerat in votis, verum illum P. Prouincialis iustis de causis non existimauit audiendum; quod non nisi diuino consilio factum esse

esse putamus, cū ille videatur maiori vsui futurus domi, quam in Societate. Cœperat is primo solus, nostrorum exemplo, frequentare Nosocomium, deinde alios cœpit inuitare & commouere cohortationibus: Diu, sed cum paucis eodē itum est, priuato potius cuiusque consilio, quàm vt aliquibus legibus vterentur. Aduenere sacri dies, quibus patienti Christo parentamus; cumque in nostro templo primus ille, & alius quidam in ea pietate socius colloquerentur, eo sermone ventum est, fore & ad diuinam gloriam maximè, & ad pietatem exercendam, & ad insignem ægrorum utilitatem, ad vrbis denique præclarum exemplum, si mos ille frequentandi Nosocomium, non paucis solum, & pro libito, vt antea, sed multis esset communis, qui certis Sodalitatis legibus astringerentur. Placuit consilium; tunc initus aliquorum numerus, qui primi possent aggregari.

MIRVM dictu, abeuntibus è templo, obuiam venerunt illi omnes, quos animo sibi socios destinarent: quare redeunt ad Collegium, itur in Congregationem, proponitur res: indicitur status dies ad deliberandum. Vbi conuenerunt, licet aliqui venissent parati ad proponendas difficultates, breui tamen omnes præmissa vnus cohortatione consenserunt, adeo vt, cum ad suffragia ventum est, nemo fuerit, qui contra diceret. Leges sancitæ Sodalibus hæ: Vt conueniant singulis mensibus omnes certum in locum, vbi agitur de ratione ministrandi infirmis, errata cuiusque publice aperiantur, pœnæ proponantur; quibus iniunguntur ea promptitudine exequentur, vt plane virtutis studio incensos agnoscas. Tyrones non nisi sex mensibus probatos admittunt. Qui in

certis diebus conueniunt ad nosocomium: eorum vni ceteri obediunt ad nutum; is cuique sua munia distribuit; nullus sine eius facultate discedit: Sed maior semper est numerus, cum aliqui eo quotidie conueniant, aliqui sæpius, quam eos Sodalitij leges astringant. Adeo exacte res seruantur, vt etiam ex cœtu eijciantur, si qui segniores fuerint deprehensi; lacrymantur præ gaudio aegroti, qui tot ingenuorum adolescentum studio, magnam partem sentiunt leuari sibi ærumnarum, quas morbus secum afferre solet. Et sane illi magna præbent exempla virtutum, præsertim in tolerando aspectu vulnerum & fœtore; nec defuit, qui scaturientem sanie ore exceperit, vt naturæ subterfugientis horrorem superaret, & in posterum ad ea munia redderetur alacrior. Ex eo numero tres nobis aggregati sunt.

E O D E M anno instituta est maiorum scholarum congregatio, ad quam plures adolescentes nobiles vtriusque Academiae frequentes conueniunt, quos exemplo inuitant Iurisprudentiæ Doctores, magno iuuentutis emolumento. Accessit altera congregatio puerorum, quæ etiam rogat vt ad Romanam aggregetur. Adiuncta est tertia adolescentulorum, perpetuum aliarum Congregationum futura seminarium.

S C H O L A si vnquam antea, fuere hoc anno frequentissima, & scholasticos habuere morigeros: id effecit Serenissimi Ducis prudentia, qui comperto quam essent proni ad petulantiam, scholastici Iurisprudentiæ & Medicinæ, eos altera Academia exadificata à nobis secreuir; ita nostrarum scholarum facies in melius commutata. Auxit authoritatem scholis & dignitatem P. Stepho-
nij

nij Crispus, qui adeo omnibus placuit, vt vel ipse Dux Serenissimus, qui tragœdiam spectaturus aduenerat, (sed ne tot horis esset ociosus Princeps in republica administranda occupatissimus, virum grauissimum à consilijs iusserat aduenire, vt publica quædam negotia absolueret, & supplicum libellis responderet:) Vbi ad agendum est ventum, adeo drammate delectatus sit, vt nunquam se remouerit à spectaculo tragœdiæ. Gratulatus est deinde P. Prouinciali, & nostris egit gratias, & ad actores misit, qui suo nomine laudaret. Illud insigne, quod & is qui Crispum egit, & qui minorem Constantinum; ille Romæ, vt audiuius, hic Patauij nostrorum ordinem ingressus est.

I L L V D etiam, Serenissimi Principis benignitate, ad nostram Societatem accessit splendoris & dignitatis, quod cum eius autoritate, impetrato ad id Diplomate Pontificio, in Parmensi Academia nouum Theologorum Collegium institutum sit, nostros etiam Doctores in illud voluit adscribi. Nostri de more Societatis in conferendis insignibus nihil præmij accipiunt, sed omnem pecuniam laureato remittunt. In ijs quæ ad Conscientiam pertinent, nihil fere est, in quo Vicarius Episcopi non vtatur consilio, & opera Magistri Casuum conscientia, ad eum consilij causa dimittit omnes, tam sæculares, quam aliorum Ordinum Religiosos: mittit præterea examinandos eos, qui confessionum audiendarum fieri sibi postulant facultatem. Neque solum consuluntur nostri à Parmensibus sed ex proximis etiam oppidis magni concursus fiunt hominum, de iure conscientia consulentium. Episcopus Iuliacensis (ciuitas est duodecimo ab hac vrbe lapide distans, vulgo Bur-

gum Sancti Donini) cum in patriam proficisceretur, Vicario suo reliquit in mandatis, vt si quid momenti accideret, Parmam ad nostros scriberet, & eorum consilium sequeretur.

ACCITVS fuerat Sacerdos vnus ad primarij cuiusdam viri confessionem audiendam; moribundus ille decumbebat in lecto, summo animi mœrore occupatus. Respuere initio æger & spirituales medicum, & animæ medicinam. Institit noster verbis, & ijs, quas tum Deus suam causam agenti suggerere dignatus est rationes, ita demum flexit; vt ei, cuius antea conspectum non ferebat, magno animi sensu crimina omnia patefecerit. Mirum dictu, statim sarcina deposita peccatorum, lætiori facie internam animi lætitiã proderẽ cœpit. Nocte insequenti sese illi visendam Beatissima Dei parens exhibuit, à qua mirificè recreatus, paulo post in Confessarij amplexibus felix excessit à vita. Alteri etiam morituro idem Sacerdos non defuit, sed non eodem euentu: eius ideo narramus interitum, vt inde alij intelligant, quam vanum sit & stultum, diuinationibus & prædictionibus inniti.

D E D E R A T hic operam arti iudiciariæ, & sibi, vt aiunt, prædixerat malè diuinus longam octoginta quinque annorum vitam: licet ipse esset nullius valetudinis ac fere semper cum aliquo morbo conflictaretur. Incidit demum in eum morbum, qui ei fuit extremus, neque vllam cogitationem habebat salutis suæ. Monentibus domesticis vt sibi consuleret, affirmabat satis esse, quod ante aliquot hebdomadas fecisset sacrum (erat enim miser hic etiam sacerdos,) Aduocatus noster, hominem sibi antea notum, hortari cœpit,

vt quandoquidem corporis salus iam desperata
esset, animam saltem ne negligeret pereuntem :
furdo fabulam narrat : obturauerat nimirum au-
res illi dæmon ad voces incantantis sapienter : ita
infelix interiit, annos natus quinque & quadra-
ginta ; sua scientia, aut inscitia potius deceptus.
Obijt etiam hoc anno Illustrissimus Comes Nico-
laus Cesium, vir nostri ordinis studiosissimus ; hic
non leuiter, sed profundè impressa vestigia suæ
vbique erga nos beneuolentiæ reliquit, & in Bel-
gio maximè, & in Italia tum Parmæ, tum Mu-
tinæ. Is postquam longo fatigatus morbo cœpit
de morte cogitare, nostrum ad se sacerdotem ac-
cessiuit in oppidum vrbi proximum, quò antè
cœli mutandi causa concesserat ; hominem apud se
octo ipsos dies detinuit, quoad feliciter, & piè vi-
tam cum morte commutauit. Obijt Principi Ra-
nutio carissimus, qui adeo eius mortem ægre tulit,
vt nihil magis : Ostendit mœrorem suum funere
plane regio, quod ipse instruxit. Sex hoc anno
missimus ad Tyrocinium.

ILLUSTREM vnus eorum constantiam, fe-
cit vidua mater, à qua minime sperabatur ; ab in-
expectato tamen hoste periculum excitatum, tan-
tum absuit, vt generoso Christi athletæ damni
quicquam attulerit, vt multo etiam victoriam
reddiderit gloriosiore. Otriuerat is Sodali-
tium nostrum à P. Prouinciali, inscijs domesticis
omnibus ; sed antequam dimitteretur ad eum lo-
cum, vbi primis Religiosæ vitæ rudimentis tyro-
nes instituuntur, visum est consiliū id matri prius
aperire : facit vtriusque Confessarius. Credebatur
illa, quippe femina alioqui religiosa, & nostri or-
dinis peramans, pijs filij votis, si quis alius, ob
secun-

secun-

secundatura; ceterum peropportune cecidit, ad maiorem adolescentis probationem, ut nemo magis aduersaretur. Prodit se nimirum priuatus amor, & cum propria commoda periclitantur, vacillat interdum vel constantissimus animus. Prodidit se hac oblata occasione materna pietas, pietas inquam, ea potius sapiens quæ mundi erant, quam quæ Dei. Statim enim atque filij consilium rescuit, exclamare primum vi sibi filium eripi, suam lachrymis & singultibus orbitatem deplorare: inde nouas artes meditata, ut & adolescentem, & confessarium vnâ deciperet, simulat se ijs rationibus, quæ tum à nostro afferebantur, acquieuisse; domum redit, rogato prius confessario, ut ea de re interim cum nemine colloqueretur; se re melius cognita, quid factu opus sit, deliberaturam.

D O M V M vbi repetijt, filium, blandienti ad responsa paratum, adoritur; fletum, quoad potest, simulat; pretiosam illi, atque auro illitam vestem aliud agendo pollicetur, gemmas & eius generis alia promit, quibus & galerum & collum cohonestet. Inter hæc amplexatur adolescentem, filium eum sibi carissimum dictitans, baculum senectutis suæ, sine quo vitam acerbam, atque iniucundam ducat. Ad hæc rei nouitate attonitus adolescens, quo tandem ista omnia tenderent, secum ipse reputans, facile præstigias sensit: duobus itaque diebus in huiusmodi blanditijs elapsis, ut etiam de nuptijs agitarint; iuuenis tandem moræ impatiens, matrem in domesticum sacellum seuocat, breuique ad Deum præmissa precatione, vnum orat eam; velit per vnus saltem semihoræ spatium à lacrymis temperare, dum ipse mentem in
difficil-

difficillimo negotio exponit suam. Aneuit illa, non sine fletu tamen, quippe rei non ignara, vt quot verba proferret filius, tot in illam spicula iacerentur.

HÆC dum ita geruntur, ad domesticos, nescio quomodo, afflarat hic rumor: ij vel matris lacrymis, vel iuuenis amore permoti (erat enim omnibus apprime carus) omnem etiam ipsi mouere lapidem, vt eum à proposito auerterent: generis, inter alia, nobilitatem proponere, diuitias, & inde consequentia commoda; eorum, qui in Societate degerent, infelicitatem subtexere, testes ipsos adducere Iesuitas. Non erat difficile, fidem adolescenti facere, ijs qui diu apud nos familiariter essent versati; vni præsertim, qui multos annos inter Romani Seminarij conuictores Romæ fuerat educatus; multa fingebantur ad eius animum, vel à nobis auertendum, vel ab ipsa instituti nostri asperitate deterrendum. Per decem igitur totos dies acriter adeo vtrinque decertatum est, vt pæne certamen ipsum sit consecuta victoria; & triumphum nonnulli cecinerant, sed diuino consilio, nondum hostibus profligatis.

I V V E N I S animo vna, præter ceteras, iniecta fuit à fratre religio, quæ vt pietatis specimen aliquod præferebat, ita in pium filij animum altiùs infederat: matrem si sic deserat, futurum vt dolore oppressa è viuis excedat, & ita diuini famulatus specie prætenta, parricidam illum aliquando futurum. Hæc tam grauis animum, periculosaque sollicitudo incessit, vt paulatim mente commutari se senserit, præteritæque virtutis oblitus, pænè etiam mentem Societatis tunc ineundam exuerit, exposcebat mater quatuor tantummodo mensium

sium

sum dilationem: visa est domesticis omnibus rationi consona postulatio. Conuenit itaque inter eos, vt postero die re cum viro, sanctitate conspicuo, è Cappucinatorum familia communicata, illius sententiæ starent omnes.

E s t Parmæ sacrarum Virginum domicilium sub D. Ursulæ vexillo militantium, omni virtutum genere, & sanctitatis fama vniuersæ ciuitati venerandum; duæ in hoc adolescentis sorores natu quidem minores, nulli tamen virtute secundæ, debebant; ad has vnus è nostris opera, delatum est, fratrem domesticorum suafu in proposito vacillare, proinde quem sæpe oratione firmauerant, eundem precibus ad Deum in maximo periculo ne desererent. At illæ repentinam fratris mutationem miseratæ, totæ sese per totam noctem, in preces dedunt; id effecerunt piarum sororum preces, vt insequenti luce domum nostram cum venisset, consiliumque suum confessario aperuisset, in ipsis cœlestis mensæ epulis respuerit, statueritque nos rogare, vt domi nostri sibi esse liceret ab domesticis insidijs securo. Voluit nimirum diuina bonitas eo periculo Tyronem non percellere, sed excitare. Erant per idem tempus in templo sorores, quarum altera annum nata circiter quintum decimum, fratrem vt vidit, muliebris timiditatis oblita, & præstantissimum impudentiæ genus rata, in mediam sese turbam conijcit, fratrem adoritur, eumque per vnus fermæ horæ quadrantem spectante multitudine ita est allocuta.

I T A N E audio frater? mulierculæ vnus lacrymas in generosum animum tuum tantū potuisse? vbi est nunc virtus illa, quam paucis ante diebus præ te ferebas? vbi inuictum animi robur? Sperabam
bam

nam equidem de te maiora. Matrem autem interituram : at id ipsum stimulos deberet adijcere, quo citius ad Christum euolares. Ne te terreant inanes muliercularum minæ; subdolæ fratrum blanditiæ, ne te à Christo auocent. Me enim, fautor, puellam nec totus orbis perterreat, atque à vexillo crucis absterreat, nedum matris lacrymæ : occidat; matrem non habemus super terram : I E S U S seruis suis & frater, & soror, & mater est. Eia igitur frater, virilem indue animum, esto tui similis si me audis, materna testa ne te videant amplius. Hæc effata discessit; at ille Collegium ingreditur, perhumaniter à nostris, aliud expectantibus, excipitur : sed non hic pugna finis.

STATIM atque domi cognitum est iuuenem non adesse, aduolant ad Collegium nostrum, Matris impulsu, frater natu grandior, cum sororis coniuge, & alijs quinque familiaribus, armis omnes instructi, ea mente, ut eum, velit, nolit, ad matrem domum reducant. Itaque benigne primo illum ad ianuam expetunt in colloquium, recusat ille congressum : accurrunt illi ad cubiculum sibi notum, in quo illū de via esse cognouerant, clausas fores inueniunt; ubi hac spe se vident delusos, vociferari, vim etiam valuis inferre, Patres perterrere, se Ducem Serenissimum adituros, curaturosque ut hinc abstrahatur adolescens. Aduenit interim Collegij Rector, ad cuius aduentum ianuæ recluduntur, fit illis potestas non ingrediendæ solū, sed adolescentem etiam, si sequi velit, abducendi. Ille tamen constanter negare, nec minis, nec precibus vllis flecti; conatur sororis maritus vi correptum abducere, ille tamen profiliit è trahentis manibus, relicto aureo cingulo, quo trahatur.

hebatur.

hebatur.

R E C T O R hic vim inferenti sese opponit, adolescentem aiens volentem & sponte, non per vim è Collegio exiturum: furere illi & clamare, sed tandem cum se aquam tundere viderent, domum inanes abiere. Mater tamen non quiescebat, & vt ne lapis esset, quem non moueret, mittit in Collegium virum è primaria nobilitate, arcta secum affinitate coniunctum; venit hic instructus, quibus præ ceteris pollet armis, authoritate & eloquentia: egit cum adolescente homo, cum Regibus & Principibus viris grauissima negotia tractare solitus, adhibuit ea omnia, quæ potuit & sciuit; omnia tamen adolescens, diuina fretus ope, elusit ita, vt vir prudens æque atque pius, facere non potuerit, quin exclamaret, Digitum Dei ibi esse; id officij præstitisse se, non tam animo abducendi eum à sanctissima, atque piissima cogitatione, quam vt supplicanti matri satisfaceret. Adijt etiam Ducem Serenissimum frater natu grandior, orans, vt suam hac in re interponeret authoritatem, vt vel matri filius restitueretur, vel in eo saltem loco collocaretur, vbi & à domesticorum, & à nostrorum consuetudine segregatus, commodius, & sine vlla suspitione de toto vitæ suæ genere statuere iterum posset.

P O L L I C I T V S est humanissimus Princeps suam operam omnem, vt iuuenis constantia & consilium magis elucesceret: mittitur nomine ipsius Principis Collegij nostri Rector, ad eam rem in aulam euocatus, qui Serenissimi verbis eum serio hortatus est ad parendum matri & amicis, demum vt aliò se conferret, vbi sub Serenissimi patrocinio ad aliquot dies, sui consilij constantiam secum

secum ipse perpendere possent. Addidit alia in eam sententiam plurima, quàm multa sane ne ipsi quidem fratres, quos legationis suæ testes Rector adduxerat, in medium afferre potuissent. Sed iuuenis in dies constantior factus, hæc ferè verba respondit: Minime, Pater, hac in re amicorum consilij, Serenissimique Principis monitis parendum existimo: matri eo vsque parendum est, dum Dei causa non agitur; huic aduenienti, humana omnia iura concedant necesse est. Ego mea sponte, nullius suasu, solo diuino instinctu, mentem hanc indui, neque opus est diuinam circa hoc amplius disquirere voluntatem; satis superque ipsum se Dei consilium mihi prodidit. Deo duce, relicta domo, huc propterea veni, vt ab imminetibus periculis liberatus, religiosus essem in Societate. Stat animus ex hoc Collegio pedem non extrahere, nisi ad Tyrocinium.

HIS auditis Serenissimus Princeps, præter luculentum de nostra Societate testimonium, hortatus est vt currentem ad Christum ne retardaret amplius, quin potius vltro impelleret: multos se nouisse, qui ab eo, quod Deum versus iter arripuerant, opera parentum distracti, magno cum sui, suorumque dedecore aut vitam finissent miserabile, aut alia non dissimili ratione inconstantie suæ pœnas dedissent. Proinde, quam alijs timeret perniciem, ne in suum, imprudens, caput congereret. Vbi hac etiam via se delusam mater vidit, venit ad templum nostrum: erat peruigium eius dici, quo Christi nascentis cunabula veneramur; filium vocat in colloquium; abnuere ille primo, nostrorum demum hortatu accessit ad eam in Ecclesiam. Hic illa, vultu paululum, oculisque ad
hilari-

hilaritatem compositis, aduentanti currit in amplexum, & voce, gemitu, suspirijsque interrupta: Peto, ait, abs te hoc vnum, fili, vt hac nocte tantum domum tuam expectatus reuisas, vt deinde fauente Deo; nemine repugnante, ad vexillum crucis aduoles: an ne id etiam matri tuæ, crudelis denegabis? Denegabo, inquit, non enim id à me iure efflagitas, mater: Quin id mihi potius, quod tu enixè contendis, concedendum est. Quis enim est qui non videat, nocte hac Christo nascenti dedicata, religiosorum domos quærendas esse, non deserendas? Ah, fili, ait illa, nonne tu in matris sinu securus sis? & quis te mihi auferat? Obstacula times? ego vero tantum abest, vt propositu tuo obsistam amplius, vt etiam comites additura sim fratres ad tyrocinium vsque, si tuo me aspectu dignatus fueris: hoc præterea beneuolentiæ argumentum, memori in pectore à me seruatum iri polliceor in omnem æternitatem. Et si maternas voces contemnis, pretiosissimum Christi sanguinem, eiusque pro te grauia, acerbique exantlata tormenta, ne contemnas.

A d hæc adolescens, cum defixo in terram obtutu aliquamdiu attonito similis adstitisset, diuino demum extimulante spiritu; Maternas, inquit ædes statutum est amplius non intrare, hancque Dei mentem esse certum est, ne ergo mœrore conficias animum tuum simul & meum, lachrymisque Christianæ iustitiæ minime necessarijs tempera. Tum mater ad solitos faminarum ploratus reuersa: En, ait, fili, hoc vnum reliquum est, vt tuis aduoluta pedibus, te, per sinum hunc maternum, quo te gestauit; per hoc pectus, materni amoris pignus; per toleratos labores; per eas, quas
nunc

nunc ab oculis fundo lachrymas obteſter, tuo-
que in gremio ſalutem, vitamque meam repo-
nam; ni me audis, en infelix matrum exemplum
moriar. Mœſtum inde ſilentium immobilis tenuit;
carũ tantũ pignus intuenti, iuges riui lacryma-
rum denſo cum gemitu profluebant. Lacrymas
omnibus, qui tum aderant, matris afflictæ mœ-
ror & verba, vel nolentibus exprimebant: ſolus
adoleſcẽs ſiccis hæc oculis aſpiciens: En ipſe quo-
que inquit, in genua procumbo: tuam expetens
benedictionem. Nam cetera, quæ dudum com-
memoraſti in me ſingularia beneficia, pleniore
meſura in te refundet Deus. Ad hæc illa varios in
affectus diſtracta, amoris ex vna parte, altera in-
dignationis, eleuatæque in benedicentis modum
manu: Abeas inquit, benedictionem à me nullam
accipies.

A B hiſce dictis ad cubiculũ ſuum ſe recepit
adoleſcens, gratias magno cum animi ſenſu Deo
de reportata victoria referens. Mater vero, vix ſe
domum receperat, cum conceptum furorem in fi-
lium ſecum ipſa agitare cœpit, mollitiem incuſare
ſuam, machinationes aduerſum Dei voluntatem
reprehendere intempeſtiuas: dæmonis ſe agnos-
cere adminiſtram, in adoleſcente à Chriſto abdu-
cendo; & vt erat pia in reliquis femina, cœpit eam
facti ſui pœnitere, & iuſtam irati numinis ultio-
nem timere: mittit itaque filios ad Collegium qui
adoleſcenti negatam afferrent benedictionem, &
ampliſſimam abeundi, cum libuerit, facultatem.
Sic igitur omnibus è ſententia compositis, bona
cum matris & ſuorum omnium venia, utrõque
fratre comite, abiit ad Tyrocinium ſeptimo Cal.
Ianuarias generoſus Chriſti miles; bonam, vt ſpe-
ramus,

M

ramus,

ramus, in domo Dei militiam, quam fortiter aggressus est, constantius etiam diuina aspirante aura certaturus.

C O L L E G I V M B R I X -
I E N S E.

BR I X I Æ nostrorum opera, multi iniurias libenti animo condonarunt. In ijs Causidicus prædiues, cuius vnicus filius necatus fuerat, percussori pepercit, nulla omnino satisfactione quaesita, cum ingenti omnium admiratione; quòd simplicis sacerdotis hortatione obtentum esset illud, quod viri ex præcipua nobilitate clarissimi, nullis neque precibus, neque authoritate potuissent. Maritum imitata est vxor, in quâ tamen placanda, plus fuit laboris subeundum; emollita tamen obduratæ matris duricies, eiusdem opera Sacerdotis. Matronæ cuiusdam filiam, ad templum cum matre abeuntem, nobilis adolescens publicè in via osculari tentauit; ægerrime rem illam tulit mater, & omnino iniuriam vlcisci statuerat; neque defuit, qui se de procaci adolescente pœnas dignas sumpturum polliceretur. Id cognitum ab vtriusque familiæ propinquis; matronam ad mitiora consilia deducere tentarunt; vbi se irritò labore fatigari viderunt, nostrum adeunt sacerdotem, rogant imminenti duarum familiarum calamitati obuiam eat: suscipit noster negotium, & breui rem totam, non sine maxima totius ciuitatis approbatione, composuit. Scholæ nostræ de more, & numero, & discipulorum diligentia insignes, fuerunt.

ILLVS-

ILLVSTRISSIMVS Episcopus cum ter iam seminarij Episcopalis alumnos à nostris scholis abduxisset, ratus eos maiores progressus facturos in literis, si intra domesticos parietes à priuato præceptore docerentur, animaduertit tandem consilij suis euentum non respondere. Demum nostrę fidei illos commendari voluit, licet à nostris aedibus plus quingentis passibus procul habitent. Voluit præterea, vt si qui non essent idonei, vt ad aliquam ex nostris classibus accedere possent, communi interim præceptore vterentur cum rudioribus, qui à sæculari Doctore, sub nostra tamen cura apud scholas nostras, prima docentur elementa Gramatices: & lege cauit, ne quis in posterum admittatur in seminarium, qui aliquem ex doctoribus nostris audire nequeat. Auxit hoc Episcopi decretum scholis nostris non modo numerum auditorum, & existimationem apud ciues; sed vero etiam illud consecuti sumus, vt alumnis illis seminarij quietioribus, & modestioribus vteremur.

COLLEGIVM Nobilium anno præterito nostrorum opera erectum, ea habuit incrementa, vt primarij viri ad viginti, qui veriti fuerant, ne res non bellè succederet, hoc anno filios suos admitti postularent: duobus tantum patuit aditus, reliqui exclusi à Præsidiibus, qui numerum quadragenarium præteriri noluerunt. Congregationes & Orotoria apud nos quinque sunt omnino: ex multos ex alumnis suis dimisere partim ad Cappucinos, partim ad alias Religiosorum familias. Nostram Societatem plus viginti expetebant, sex tantum obtinuerunt. Alij, profectus sui spiritualis, non leue exemplum dederunt extremis Bacchanalibus. Erat per id tempus in vrbe tantus personato-

rum debacchantium numerus, vt nemo esset ciu-
um, qui plures se vidisse recordaretur. Enim vero
ægre tulit pia cohors, dæmonem tantopere do-
minari in Christiana ciuitate. Colligunt agmen
sexaginta & amplius nobilium adolescentum: vr-
bem supplicantium more obire incipiunt, acriter
fese interi ad sanguinem vsque diuerberantes.
alij nuda mortuorum hominum capita defere-
bant, alij mysteria passionis Christi. Commota est
ciuitas eo spectaculo, & nonnihil lasciuientium
licentia sedata. Huic supplicationi obuiam fa-
ctum est agmen personatorum, erant ij ad viginti
quinque, qui re noua commoti, vno excepto,
personas omnes deposuerunt.

I D E M factitatum est ab iisdem Parthenijs æsta-
te, cum duorum aut trium mensium siccitas, mag-
nam annonæ caritatem portenderet: salutaris fuit
ea supplicatio, & ad ciues ad religionem commo-
uendos, & ad pluuiam à Domino impetrandam.
Piam piorum hominum beneficentiam experti su-
mus hoc anno, multis eleemosynis acceptis. Mu-
lier nobilis ducentos aureos dedit, vt duo exinde
argentea candelabra templo nostro fierent; id v-
num enixè postulans, vt nemini indicaretur, quis-
nam eius eleemosynæ author extitisset; addidit e-
tiam, se libentiori animo fuisse tradituram, si se
ipsam & Confessarium latere potuisset. Missi sunt
ex hoc Collegio, per Aduentus & solemnioris ie-
iunij ferias, concionatores in circumuicina oppi-
da. Salodianis, de nostra Societate benemerenti-
bus, factum est satis. Obijt septimo Idus Ianuarias
Ioan. Maria Bernardus Venetus coadiutor forma-
tus; is in domesticis negotijs suam nobis operam
præstitit per multos annos diligentissimam. Senie
tan-

randem & pleuritide consumptus, animam. Deo reddidit ea, qua dictum est die, dum dominicam recitaret peccationem.

NATALITIA B. Aloyzij Gonzagæ, maxima celebritate honestata sunt vndecimo Kal. Iul. quo die is beato transitu à nobis in cœlum transmigrarat. Accesserunt ad sacram mensam omnes disciplinæ nostræ alumni, præter promiscuam totius ciuitatis multitudinem. Templum circumuestitum erat carminibus, emblematis insignibus, & similibus ornamentis, scholasticorum opera paratis. Beati iconem exposuit vnus è Dominicana familia, Doctor Theologus. deinde laudatus est à Vicario Inquisitionis, eiusdem Ordinis homine. Recitata sunt à prandio Poëmata & orationes eodem argumento. Mirum dictu est quantum accesserit ad deuotionem erga B. Aloysium ex hac solemnitate: multa sunt, quæ scribi possent, sed nos hic duo adscribemus, quorum vnum eo ipso die, quo hæc solemnitas celebrabatur, Brixix constat accidisse. Erat mulier annorum circiter septuaginta, quæ iam trium mensium spatio fluxum sanguinis patiebatur. Creuerat morbus, quod mulier domesticis aperire non audebat: victa tandem doloribus & debilitate patefecit: Aduocantur medici, exanimè fere reperiunt, & tantum non conclamatam: vis morbi erat grauissima, ætas mulieris multa, vires pene nullæ: denunciant nullam esse medicamentorum spem: monent, se vt ad mortem comparet. Filius eius Cantorum Præfectus solemnitati, quæ in templo nostro eo die celebrabatur, interfuturus erat ex officio; venit in mentem matri consulere, vt Beato se alicuius votiream faceret. Fecit vetula; melius habere cœpit, &

M 3

post

post triduum plane conualuit. Franciscus Crota, vir è prima nobilitate, graui morbo decùbebat ad mortem : accesserat ad morbi grauitatem etiam delirium, monuit eum filius, noster olim discipulus, Beato Aloysio vt suam salutem commendaret. Paruit æger, & statim nulla mora interposita conualuit. Iuramento confirmarunt medici hoc plane miraculum fuisse.

COLLEGIVM BO- NONIENSE.

A BONONIENSIBVS præter ea, quæ communia sunt, hæc habuimus. Mulier nobilis & pia moriens, ducentos quinquaginta aureos nobis legauit. Itum est ad sanctimoniales. Concionibus & confessionibus audiendis factum est, vt nonnulla monasteria mirum in modum reformarentur in ijs, quæ spectant ad religiosam disciplinam seruandam. Integra monasteria collatis in commune ijs omnibus, quæ singulæ priuatim apud se possidebant, ad eam viuendi formam redacta sunt, qua singulis præbentur à cœnobio necessaria, & nulla est, quæ quicquam habeat non omnibus commune. Traditum illis est materna lingua decretum sacri Tridentini Concilij circa religiosorum paupertatem, & institutum est vt idem decretum singulis mensibus, vnâ cum Monasterij regulis, publicè legatur.

CVM vnus è nostris in cœnobio quodam sacrarum virginum confessiones audisset, ecclesia egressus est, atque ibi comitem præstolans pro foribus, diuinum officium recitare incipit. Exém-
plo,

plo accurrit iuuenum globus, qui illuc pila lufuri
fefe contulerant: rogat noster quo tandem consi-
lio, quidue lufuri adueniffent? respondent, nescio.
quot affes. Immo vero, adijcit noster, ea conditi-
one ludite, vt qui victus fuerit, crimina fua, priuf-
quam hinc difcedam, confiteatur: Hoc audito
nonnulli in rifum proruperunt, alij alios intueri,
alij fe facturos polliceri. Quid plura? noster non-
nihil recedit, luditur, è vestigio aduolat vnus, ad
pedes Patris accidit; proclamat fe, quando pecu-
nias amiffet, faltem confessionem lucraturum,
confitetur eo pietatis fenfu, qui admirationem &
voluptatem Patri afferret. Vix absoluerat primus,
en tibi adest fecundus, eodem animo & confilio;
hunc tertius excipit, quos etiam reliqui omnes fe-
cuti effent, nifi nox, & comes Patris aduenientes,
importunè tam bellam feriem interrupiffent: ea
enim voluptate ceteri perfunèti sunt, vt focijs
narrarent, fe nunquã maiore animi oblectatione
confeffos. Quoniam vero id contigit in loco mul-
titudini, vltro citroque cõmeanti peruiio, intuèti-
bus admirationis caufam præbuit; cū multi affir-
marent, nos nimirum otiosos effe non poffe, alij
nobis pro ea re faufta omnia precarètur. In digref-
fu à multis quæfitum est, qui vocaretur ille Pater,
defideriũ præferentibus apud ipfum confitendi.

I N G R E S S V S vnus è noftris in ædem
quandam facram reliquias publice expofitas
veneraturus, fubfidens in genua animaduertit
duos adolefcentes prope fe de prærogatiua dif-
ceptantes, iamque res ad vulnera fpectabat, cum
noster loci religionem proponit: ftatim alter illo-
rum manu peètori admota, elata voce ad alterum
conuerfus, ignofce frater, ignofce, inquit; tum

M 4

ille,

ille, Tu vero nunquid me vis? inquit. Sic vtrunque discessum. Exeuntem vero sacerdotem nostrum alter secutus est, aiens se percipere ipsi crimina sua confiteri, quod fecit plurium annorum reperita confessione. Deinde paulo post aliū nescio quem suum Sodalem Christo lucratus est. Multi ex disciplinæ nostræ alumnis, varias religiones ingressi sunt, nostram duo. Alter cum esset filius vnicus; a Patre tamen ipso ad ductus, Christoque addictus est. Alteri cum nostri contrariam Patris voluntatem opponerent, rogavit, num eum recepturi essemus, si id à Patre rogeremur? nobis affirmantibus, Patrem adit, quem cum primò duriores reperisset, maternis precibus oppugnat, tandemque expugnat, eum in modum, vt ipsemet parens summis à nobis precibus contenderit, vt filium nostra donaremus Societate.

C O L L E G I V M F E R - R A R I E N S E .

FL O R E N T scholæ Ferrarienses & numero, & pietate nobilium adolescentum, Partheniorum præsertim, qui primas semper habere solent. Duo inter ceteros insigne etiam pietatis suæ specimen dedere; nam cum à primoribus ciuitatis enixè rogerentur, vt in Pastoritia quadam fabula personam insciperent, nullis neque precibus, neque petentium autoritate adduci potuere, vt in scenam prodirent; audierant enim parum honestum esse Comœdiæ argumentum. Maluerunt optimi iuuenes præcipuorum vrbis procerum subire simultates, quàm in discrimen venire honestatis &

& pudicitia, in quod se venturos arbitrabantur, si minus honesta agentibus se immiscerent. Duae sunt Congregationes grandiorum hominum in Collegio, qui iunioribus neutiquam cedunt in ijs, quae ad spirituales sedulitatem, & pietatis significationem spectant: ij singulis diebus festis ad sacram mensam accedunt in nostro templo, tanta cum frequentia, vt quod alibi rarissimè euenire consuevit, Ferrariæ plures sint viri, qui caeleste illud ferculum suscipiant apud nos, quam foeminae, quae tamen etiam ipsae plurimae sunt. Mittimus ea, quae communiora sunt, iurgia, litesque sedatas, peccandi sublatas occasiones, christianorum rudimentorum consuetam explicationem, aditos carceres, & cetera huiusmodi. Aucta est etiam hoc anno res familiaris eleemosyna mille aureorum, quos nobis pia matrona dono dedit: dimidia eorum pars annuo nos viginti quinque aureorum censu liberavit, reliquis vsi sumus in aedificandis cubiculis, quibus priorem habitationem paulo fecimus laxiorem.

COLLEGIVM PLACENTIVM.

PLACENTIAE praeter eas congregationes, quae adolescentibus humaniorum literarum studiosis constant, alia adiecta est mercatorum; haec, vt sunt initia omnium fere rerum paulo turbulentiora, aliquot mensium spacio exagitata, Deo tamen duce creuit in dies magis, & maiora etiam sperat incrementa. Mulieres septem, quo turpi lucro vitam sustentabant, admeliorem frugem

gem redierunt. Reconciliati dissidentes; malè ablata restituta. Discipuli Congregationum, vt magistros suos imitarentur, diebus festis Nosocomia inuisere cœperunt, magno decumbentium bono, & totius exemplo ciuitatis. Idem factitant piæ mulieres in nosocomio, mulieribus destinato.

COLLEGIVM M V- TINENSE.

M I S S I S ijs, quæ omnibus communia miserant sodales Mutina, hæc dicemus singularia. Mirificè in dies crescit, erga B. P. N. Ignatij nomen, pietas, & veneratio. Indicat non exiguus à paucis mensibus votorum tum cereorum, tum argenteorum ad illius imaginem pendentium numerus; & quamquam beneficia ad eius imploratum nomen à Deo sint plurima, insigniora nos quædam referemus. Mulieri cuidam vlcus coxam fere vniuersam depastum fuerat, & serpebat latius in reliquum corpus; medicorum remedia nulli erant vtilitati; hortatur nobilis altera femina decumbentem, suam vt B. Patri salutem commendet, se pro illa voti damnans: facit ægra, mox habere melius incipit, & octo, decemue dierum spatio, stupentibus medicis ita conualuit, vt integrè sana è lecto surgeret. Nobilis quidam adolescens, opulenti filius Patris, & familiæ columen, pestifera febre diuturna, ac dysenteria pænè confectus, pro mortuo à Patre habitus & à medicis, se ad mortem comparabat: venit ei in mentem & Parentibus vt rogarent vnum è nostris, aliquid nomine ipsorum B. P. Ignatio voueret; Vouit Pater. Paulo

Paulo post adolescentem reliquit febris, stetit sanguinis fluxus, breuique sanus & valens redditus, iam religionem cogitat.

N O B I L I S cuiusdam monasterij sanctimonialis, polypus asperrimus totam faciem deformarat, intróque dilatatus guttur obstruebat, pænè suffocans, adeo vt vix spiritum trahere, & cibum liquidiorē sorbere posset. Tantum vero fœtoris vlcus reddebat, vt incredibiliter eam affligeret, & ceteros ab eius conuictu prohiberet. Triennij integri morbus fuerat, nullis medicamentis curabilis; ad ferrum & ignes veniendum erat, quod extremum solet esse extremis malis remedium. Sed ecce tibi, eius soror conscia beneficiorum, quæ multis ad B. Ignatij inuocationem confert Deus, vnam ex Virginibus sancte Vrsule orat, vt suo nomine votum Deo nuncupet in B. P. honorem: nuncupat pia virgo, sanctimonialis melius habere incipit, & octo dierum spatio integræ restituitur sanitati, obstupescente monasterio, medicis, & ijs omnibus, qui ægram norant, & partem illam morbosam viderant. Mulier alia horrendis cacodæmonum visis ac laruis agitabatur, adit vnum ex nostris, apud quem cum criminum sarcinam deposuisset, voti se damnat ad B. P. honorem; statim omni molesta infestatione liberatur. Idem remedium profuit mulieri, grauissimo laterum dolore laboranti. Ad motæ eiusdem B. P. reliquiæ, infantem febre, & gulæ obstructione liberarunt.

N E Q V E irritæ fuere preces eorum, qui ad BB. Xauerij, & Aloysij Gonzagæ patrocina confugerent. Cardiacus in summis doloribus quibus agebatur, meminit B. Xauerij, vouet nescio quid, statim sanatur. Episcopalis curiæ Cancellarius cum
acerba

acerba diu ischiade laboraret, argenteam tabel-
lam B. Xauerio vouet, omnino liberatur. Duo alij
salutis omnino deploratæ, quorum alteri iam ex-
tremum viaticum parabatur, cum sese B. Aloyfio
commendassent, breui recuperarunt valetudinē.

C O L L E G I V M F O R O -
L I V I E N S E .

FOROLIVII præter communia, duo ab instanti
morte nostrorum opera liberati. Nobilis ma-
trona, quæ magno cum totius ciuitatis scandalo
eiecta fuerat à marito, reconciliata illi est, & seda-
rum maximum incendium, quod iam exinde cœ-
perat oriri. Sublati iniusti contractus & vsurarij.
Spirituales B. P. N. exercitationes vnum nobis
bonæ spei adolescentem peperunt; alijs eandem
immisere cogitationem, quorum tamen postulatis
non potuit in præsentia satisfieri.

D O M V S P R O B A T I O -
N I S N O V E L L A R I E .

NOVELLARIA decesserunt in Cœlum,
vt speramus, duo ex fratribus, curæ do-
mesticæ addictis, Ludouicus Pettinarius, & Pau-
lus Bellius, erat vterque formatus Coadiutor,
vterque multis laboribus, & grandiori ætate
confectus. Ille quindecim iam annos cum
asthmate conflictauerat, magnum interim exem-
plum præbens patientiæ & æquanimitatis. Hic
pharmacopœus bonus cum esset, & magnæ præ-
terea

terea charitatis homo, vtilem agrotantibus socijs, & sedulam operam suam præstitit per multos annos: elucebat in eo magna parendi promptitudo. Multa possemus præterea in medium referre: hoc vnū satis sit, quod cum ischiafcus esset, alteroque & fæde claudicaret crure, nunquam tamen morbum excusauit, quo minus magnos etiam corporis labores exantclaret. Sed erit, speramus, vbi pro temporario labore, æterna quiete perfruatur. Data Iobelei opportunitate vsi sacerdotes nostri, varia citcum loca obiere. Commune id lucrum, plurimas ab ineunte ætate repetitas confessiones audisse, morum vitæque factas mutationes, odia sublata, & alia id genus.

P A T E R quidam Parmam accitus à Regulis quibusdam, tum in ipsorum oppidis, tum etiam Parmæ plurima egit, quæ indefessus Christi miles, & maximæ in his locis authoritatis, fecisse potuit & debuit: multos ex Illustrissimis tum viris tum feminis, ad B. P. nostri præscriptum (miræ est in eo dexteritatis & industriæ) pijs erudiuit exercitationibus. Generales animæ expiationes iniuit, prauas aulicorum consuetudines sustulit, omnibus solidarum virtutum amoré inspirauit, pendebant ab ore hominis integræ principum virorum familiæ: ille interim & in templo publicè, & domi priuatim, & ad mensam etiam pia semper de sacris rebus colloquia interferebat, ingenti cum omnium approbatione & fructu. Conueniebant ad eum in ea, in quibus morabatur oppidis, Comites & Marchiones cum vxoribus & liberis: discessuro, coram magna subditorum, seruatorumque frequentia, decidebant ad pedes matronæ, principesque viri benedictionem supplicibus

bus

bus vocibus exposcentes, vt imitari dominorum exēplum ceteros, qui aderant, eo minus tæderet, quo magis dominos singulari sapientia præditos, & Patrem, quod verè erat, magnarum virtutum hominem iudicabant.

Hoc item anno humana debitum naturæ persoluens Petrus Mantua Nouellariensis, nec pauper, nec ignobilis, suos nos ex asse heredes reliquit. Tantùm, quia vxorem nobis etiam beneuolam, superstitem relinquebat, voluit, vt interim dum ipsa viueret, annuos redditus perciperet; Æstimantur annui redditus non minus trecentis aureis nummis. Non parum hominì debemus, tum quia maximis ille suis nos donauit, tum quia filiam suam, quam licet matrimonio collocatam, & bene dotatam habebat, vnicam tamen & sibi maximè charam, Societati posthabendam putauit.

C O L L E G I V M M A N T V A N V M.

MANTVÆ nouum, in Collegio nostro, nobilium virorum oratorium institutum est. Spem eam de se facit, quæ pia solet initia consecrari. Præter alias beneuolæ in nostrum ordinem ciuitatis significationes, nongenti circiter autem collecti sunt, quibus campanum vas conflatum est, ad populum ad conciones euocandum. Maximum templi nostri sacellum, quod regijs plane Serenissimi Ducis sumptibus exornatur, tribus hoc anno auctum est iconibus; eæ mille trecentis aureis steterunt. Fratrem imitata Serenissima Ducissa Ferrariensis, aliud sibi sacellum exornandum suscepit,

cepit, ornatu tanta tantæ pietatis fœmina digno.

RESIDENTIA CRETICA.

Nihil adhuc de hac Residentia dictum est; Quare operæ precium facturos nos esse putauimus, si paulò altiùs repetitam historiam de nostro in hanc Insulam aduentu, aliquanto copiosius explicaremus.

VENERAT Creta Insula in dominium Venetæ Reipublicæ, anno Christi ducentesimo circiter supra millesimum. Huc, vt quietioribus, & pacatioribus incolis vterentur, duas colonias misere Veneti, vnã nobilium, priuatorum ciuium alteram: cum enim Cretenses non natione solùm, verum etiam & ritu Græco essent, ægrè omninò ferebant, se ab Orientali Imperio diuulsos, in externorum dominorum venisse ditionem, à quorum ipsi religione penitus abhorrerent. Quare non semel iugum excutere tentarunt, sed irritò semper conatu, oppressis opportunè à Venetorum magistratu rebellionis authoribus. Statutum est præterea, vt Regnum ipsum in tres partes diuideretur, quarum prior relicta est ipsis indigenis, secunda attributa duabus colonijs, tertia cessit in alimentum Ecclesiasticorum; qui diuino cultui mancipati, Latinæ Ecclesiæ ritus & cæremonias seruarent, & sacramenta ministrarent ijs, qui ex Italia illuc transmearant, & indigenis etiam, si quos ad Romani Pontificis obediētiam attrahere possent. Itaque ordinati sex Episcopi, vnus Archiepiscopus, & Parochi multi varijs paræcijs præ-

præ-

præfecti: Aduocati præterea Dominicani, Franciscani, Augustiniani, Cruciferi, & ex alijs familiarijs pij homines, qui rem ibi Christianam, quisque pro virili, promouerent.

Hoc Latini Principis fauore, mirum dictu est, quantum accessionis factum sit ad spiritualium rerum, ritu latino, cultum; ita noua rerum facie mutata, in aliam gentem mutati Cretenses ipsi videbantur. Sed vt semper quod natuum est, maioris incrementi celeriorisque germinationis esse solet, quam ascitum; & nisi diligentissimè euellas & deprimas, semper excrescit, & repullulat, immo interdum bonum semen opprimere & suffocare consuevit: processu temporis, nescio quâ tandem ratione, repullularunt iterum pristini mores, & in tantū aucti, vt Latinus ritus iam penitus extinctus videretur. Accedebat magna Romani Pastoris distantia, qui à grege suo, tanta locorum intercapedine distito, non ita facile poterat luem abigere infestam. Neque tantis malis medicinam vllam afferre poterant ij, qui rei Christianæ illic præfecti, sensum aliquem pietatis habuerunt.

Re itaque attentè considerata, accitis etiam in consilium primoribus ex Veneta nobilitate, vnicum afflictis rebus remedium in nostra societate situm esse iudicarunt. Mittunt proinde communi consilio Romam & Venetias Rethymi Præsulem Vincentium Carrarium, qui omnium insulanorum nomine auxilium exoraret opportunum. Fecit optimus Antistes, & rei Christianæ studiosissimus maxima sedulitate, quod muneris sui erat; & priùs Venetijs apud Senatum causam egit diligentissime, quo rem totam non probante modo, sed vero etiam maximè collaudante, dimissus est Romam

mam cum literis tùm ad Pontificem, tùm ad Reipublicæ Oratoré, qui ei omnem suam operam & studium, hac in re diligentissimè commodaret. Romam venit anno Christi millesimo quinquentesimo octuagesimo septimo ad Pontificem; is tum erat Sixtus eius nominis Quintus, cui cum miserandam rerum Cretensium faciem explicasset, & pia etiam & iusta incolarum illorum desideria, obtinuit vt tria Societatis Collegia fundarentur in tribus præcipuis Insulæ ciuitatibus; attributo in alimenta nostra eo, quod ex decreto sacri Concilii Tridentini Episcopales mensæ, & alia Ecclesiastica beneficia, Seminarijs Clericorum quotannis persoluere consueuerunt.

PLACUIT hoc Pontificis decretum Venetis Patribus mirum in modum, & præter commendatitias literas, quibus nostros in Cretam soluentes cohonestarunt, ex publico etiam ærario pecunias ad iter, & ad supellectilem in regno illo commoraturis necessariam, liberalissimè subministrarunt. Vbi appulere nostri, ea omnium lætitia accepti sunt, qua par erat homines tantis votis iam dudum expetitos: Angelos dices è cælo delapsos aduentasse. Accommodata illis interim est Basilica sanctæ Mariæ formosæ cum proximis ad habitandum ædibus, quæ ad latinam olim Constantinopolitani Patriarchæ sedem spectauerant. Tum nostri ad sua sese munera compararunt. Magni ad conciones, & priuata de pijs rebus colloquia concursus facti, magni ad confessiones. Bicui tanta in omnibus mutatio facta est, vt ad pristinum feruorem, & vero etiam maiorem rediisse sibi incolæ viderentur. Paucitas sociorum in causa fuit, vt tunc scholas non aperiremus. Interim, qui

N

tunc

tunc ibi degebant consuetis Societatis exercitationibus, ad Cretenfium pietatem, & religionem augendam infudarunt, ad annum vſque Chriſti milleſimum nonageſimum ſextum, quo anno data eſt illis à Hieronymo Capello Candia Duce (nomen illud eſt ſupremi iſs in locis magiſtratus) Ducalis ædes D. Marci, & contiguum illi ad habitandum domicilium. Miſſi etiam in ſubſidium noui ſocij, in locum aliquorſu exprioribus, qui per id tempus partim contagio, quod toto quinquennio regnum illud miſerandum in modum diuexarat; partim naturali morte diem obierant.

Eo tempore diuinam erga nos prouidentiam experti ſumus in re non parum memorabili. Erat ibi P. Hieronymus Arconatus patria Mediolanenſis, homo magnarum virtutum, magni in animorum ſalute procuranda zeli & induſtrię, magni in conſcionibus feruoris. Hic luc graſſante, accitus eſt ad excipiendas militum quorundam conſeſſiones, decumbebant videlicet illi tacti peſtilentia. Adijt eos cum fratre comite; in digreſſu ſenſit ſe cum ſocio morbo correptum: domum venientibus accurrunt ſolita charitate ſocij, ad ſtrata deducunt, & ſine vlla contagionis ſuſpitione cum illis ad terram vſque lucem verſantur, neceſſaria ægrotantibus ſine vlllo delectu miniſtrantes. Aduocatur demum medicus, qui ſtatim peſte eos laborare in-clamat, omnibus procul faceſſere præcipit: fauit nobis diuina bonitas, nec alium quempiam à duobus illis, luc illa corripi permittit.

S E D vt ad inſtituta redeamus, nouorum acceſſione ſociorum ad priores, nouam etiam puerorum in Gymnaſijs erudiendorum curam adieci-mus. Apertis ſcholis noſtris, nemo fuit ciuium la-tinum

tinum ritum sectantium, qui suos liberos nobis erudiendos non offerret: immo illi etiam ipsi, qui Græcas cæremonis sectarentur, omnes idem factitarunt. Rapuit omnium ad se ora & animos singularis, & superioribus temporibus insolita, nobilium adolescentium modestia, pietas, & erga Sacramenta deuotio: omnes fere singulis hebdomadis animi maculas apud sacerdotem expiabant, plurimi octonis diebus ad sacram synaxim accedebant ea pietatis significatione, vt spectantibus magnæ essent admirationi. Et vt diuinam prouidentiam agnoscas, Græci ipsi, qui tantopere cæremonias, & ritus Romanæ Ecclesiæ auersabantur, genuflexionem presertim in Ecclesijs & alijs locis precationi destinatis, quod ipsi quasi notam à sua Ecclesia distinguentem instituerunt; patiebantur tamen suos filios nostrum adire confessarium: gaudebant illos in templo, genu utroque flexo rei diuinæ quotidie interesse; & quod maioris erat admirationis, non modo ipsi parentes intererant explicationi catechismi, quæ de more statuta die infra hebdomadam, in Gymnasijs haberi solet, verum etiam publicæ disputationi, quæ festis diebus in templo instituebatur, accurrebant omnium ordinum plurimi; & ipsi Græcorum discipulorum parentes; summis precibus contende-
bant, vt ipsorum liberos in arenam descendere pateremur, & de catholicis mysterijs disputare. Quod si ad finem concertationis, in ingenij & diligentia premium, distribuerentur agni cerei consecrati, numismata, sacra amuleta, cruces, piaculares orbiculi, enimvero exultare parentes prælatitia.

Hæc alibi puerilia, hic ijs miranda videntur,
 N 2 qui

qui probè norunt, quanto odio profèqui soleant Græci quicquid Romani Pontificis redoleat authoritatem; & cum antea sæpe maximi tumultus excitari solerent à Græcis, si quando Latini concionatores paulo vehementius inuecti essent in cæremonias illas & dogmata, in quibus ipsi à nobis discrepant: nunc non solum æquo animo ferunt, vt nos è suggestu illud faciamus, verum etiam vt ipsorum liberi singulis diebus dominicis repetaut, & inculcent Romanæ sedis primatum, locum purgandis animabus destinatum, omnimodam beatorum glorificationem, cum clara Dei visione ante extremi iudicij diem, & alia id genus, schismaticis ipsorum placitis planè contraria. Hęc cum ita se haberent, obiit Carrarius Antistes nostrū studiosissimus, qui assignatos nobis à Pontifice redditus procurabat, & diligentissime exigebat. Eo vita functo, frigere cœpit consilium de fundandis Collegijs; immo non sine maxima cum difficultate exigebatur parua illa pecuniæ portio, quæ ad eos, qui tum ibi versabantur, alendos necessaria erat, quin etiam odio cœperamus esse nonnullis Ecclesiasticis, qui nobis nouum quotannis tributum soluere cogebantur. Admonitus R. P. N. Generalis obtinuit à Clemente octauo, vt huic nostro iuri cederemus, & interim videretur num aliqua ratio iniri posset, vt ex eleemosynis, & piorum hominum liberalitate, aliquod Collegium fundaretur, in quo maior nostrorum numerus degeret. Sed quia neque id succedebat ex sententia, visum est nostris satis esse causæ, quare iustè inde discederent: de consensu itaque summi Pontificis reuocati nostri à P. Generali, inde discedere cœperant.

Id ubi rescivere Cretenses, tum demum magnas turbas excitare, conqueri orbitatem suam, & vero etiam totius Insulæ, vt dicebant, dedecus, si nos, quos antea tam studiosè efflagitauerant, tantis precibus aduocauerant, nunc obtentos abire paterentur ob eam vnam causam, quod non reperiretur vnde ali possent. Adeunt Præsidentem frequentes, per commune bonum, & existimationem obtestantur & obsecrant, videat etiam atque etiam quid fieri patiatur, homines eos, se rerum habenas tenente, diuelli à Regno, quibus solis, post Deum, res Christiana in illis locis inniteretur, qui soli rectos mores inuexerant, soli possent conseruare, fouere pietatem, vitia extirpare, Catholicos ritus promouere. Ne tam insignem iniuriam sibi Reipublicæ moderatori, & toti simul Insulæ iniuri permittat; Euangelij præcones ob pauperis victus inueniendi difficultatem abscedere Christiano regno, qui ad Turcarum, & Mahometanorum regiones inuitarentur, & ibidem maximis humanitatis officijs detinerentur. Se enixè curaturos, vt ne quid nobis necessariorum deesset. Egit cum nostris Præsides suo, & totius nobilitatis nomine, & tandem annuentibus omnibus, publico decreto data est nobis Ecclesia, & quod olim fuerat Hospitale D. Antonij, cum ijs omnibus redditibus & iuribus, quæ tunc haberet.

His peractis nostri certiores faciunt P. Generalem, qui de tota re egit cum Pontifice, & ab eo impetrauit, vt quicquid de Ecclesia illa, & hospitalis illius redditibus statutum esset, ab ipso probaretur, & diplomate etiam Pontificio confirmaretur. Facta sunt hæc anno salutis nostræ sexcentesimo supra millesimum. Interim aptatae sunt ædes

nostris vsibus, & in commodiorem formam re-
 ductæ. Anno deinde sequenti maxima cū vniuer-
 sæ ciuitatis lætitia & gratulatione, ad nostras iam
 sedes migrauimus ex ijs, in quibus hucusque com-
 modato vixeramus. Hic maiorem nacti commo-
 ditatem, alteram scholam addidimus illi, quæ pri-
 dem instituta fuerat: tum latina Oratione tempo-
 ri accommodata, nostrum studium ac voluntatem
 in ciues maximè propensam, explicauit Huma-
 niorum literarum Professor, vniuersis approban-
 tibus. Reliqui, qui supersunt ex socijs, scholarum
 labore liberi, consueta obeunt ministeria Socie-
 tatis. Confessionibus, Concionibus, pijs colloquijs
 omnes iuuare, ægrotis & moribundis adesse, car-
 cere detentos inuisere, xenodochia frequentare.
 Soli milites præsidarij, quorum hic duo millia nu-
 merantur, satis negotij præbent non desidiosjs
 Sacerdotibus; siue audiendi sint peccata expian-
 tes, siue morientes iuuandi, siue etiã statis tempo-
 ribus Christiani hominis officia docendi, solos
 nos illi aduocant, solos volunt: palam, & vbique
 prædicant vnicum sibi refugium & solatium esse à
 nobis; neminem esse ad quem, in suis omnibus
 molestijs & necessitatibus confugere possint; ne-
 neminè esse quem ad animæ suæ vulnera omnia,
 vel securius adeant, vel vtilius. Porro vt ijs plenius
 satisfaceret duo tresue Sacerdotes deputandi fuere,
 qui decurias eorum quotidie per aliquot hebdo-
 madas percurrentes, Christianam ipsis cateche-
 sim explicarent. Quid fructus collectum sit non
 erit difficile iudicatu illis, qui eius generis homi-
 num mores, & consuetudines perpenderit; exi-
 gium aut fere nullum sensum pietatis; lusus aleæ
 & raxillorum, blasphemias, pellicarus, rixas, iur-
 gia,

gia, inimicitias & sexcenta huiusmodi militibus familiaria. Hæc oppugnanda fuerunt hominibus, Christi causa militantibus, & non sine victoria, & spolijs ex omni genere plurimis.

M A G N I nos faciunt Magistratus tam Ecclesiastici quam seculares, ipsa etiam ciuitas vniuersa, ita vt nihil paulo maioris momenti aggrediantur, antequam nos prius consuluerint: immo iam percrebuit apud omnes, si quis sit, cui sua cordi sint negotia, quique optimum illis finem velit, adeundos illi esse Patres D. Antonij, & ab eorum præscripto non discedendum. Neque hoc solum in præcipua totius Regni ciuitate, quam de nouo Insulæ nomine Candiam vocant, sed apud alias etiam magni fiunt nostri: aduocantur in pagos, in villas frequentiores, & in alias etiam ciuitates magno rei catholicæ bono; & sane latinus ritus magni apud eos fieri cæpit: Iam enim conferunt nos cum suis Ecclesiasticis, quibus nihil abiectius, nihil fuerat ante contemptibilius, in ijs præsertim quæ ad diuinum cultum spectant, & Ecclesiasticum cœlibatum. Quare cum nullus esset finis extollendi ritû Orientalis Ecclesiæ quæ vxores permittit sacerdotibus (fieri vulgo neutiquam posse credebant, vt sine matrimonio viuerent, qui sacris erant dedicati) nunc nostra viuendi ratione perspecta, suum errorem tum in hoc, tum in alijs etiam multis deprehenderunt. Hæc paulo fufius dicenda fuere, quodd, vt initio præmonuimus, nulla mentio facta vnquam fuerat huius Residentiæ.

RESIDENTIA VI- CENTINA.

ETRIBVS Sacerdotibus qui in hac Residen-
tia commorantur, vnus per Quadragesimam
& estatem in Cathedrali Ecclesia est concionatus,
magna auditorum frequentia: vtilitas non parua
multis se prodidit argumentis, nos de multis pau-
ca decerpemus. Mulierculæ viginti è cœno vitio-
rum extractæ, harum aliæ religiosam, aliæ aliam
priore laudabiliorem vitam instituire; multi, fa-
cta totius anteaactæ vitæ confessione, curam salutis
sua serio susceperunt; dissidentes reconciliati, o-
dia diuturna sublata. Orta rixa in area, quæ est
ante palatium Episcopale, festo die Annunciatae
Virginis, dum mysteriũ illud de emissionẽ Colum-
bæ populo exhibetur. Adfuit forte noster Concio-
nator, qui inter medios sese inserens, & pugnantes
compescuit, & septem pueros à præsentĩ morte
subtraxit; ij turba hominum compressi tantũ
non efflabant animam; ergo ope socij sui inde sub-
latos in Episcopium, collocat in proprio lectulo,
ibique medicamentis & fomentis recreatos, pri-
stinæ reddidit valetudini: factum commendarunt
boni omnes, qui sæculares homines, huiusmodi
charitatis officium detrectantes, viderant.

QUIDAM, cum scelus grauissimum admisit-
set, flamma repente in cubiculum irrupente per-
territus, quæ post se sulphureum odorem reliquit,
nostros adiit, peccatorum sarcinam deposuit. Al-
ter insano puellam amore deperibat. Excitatur
noctu à dæmone, iubetur adire cubiculum, in quo
illam

illam iacere aiebat; suspicatus fraudem, è lecto surgere dum cunctatur, pugnis & calcibus à nequam spiritu crudeliter vapulat; implorato Dei, deiparæque Virginis auxilio, semianimis euasit è manibus inimici. Hæc illi causa fuit, vt meliora consilia susciperet, cumque Deo apud nos, quàm primùm in gratiam rediret. Alter graui morbo laborabat: desperata salute, visus est sibi per noctem preces effundere ad Crucifixi imaginem, ab eaque optatam valetudinem postulare, annuere Christus supplicanti, demisso capite, quo viso statim excitatus, melius habere cœpit, nostrum aduocat Sacerdotem, confitetur, breuique vtriusque hominis consecutus est sanitatem.

I N S I G N I S fuit hic annus nobis iactura & beneficentia amicorum. Mortuus est Iosephus Forzezzius vir nobilis, admodum senex (vt qui B. P. N. Ignatij & sociorum meminisset Vicentiam aduentum, ante conditam Societatem.) Is anteriora in nos beneficia supremis cumulauit: Paulo siquidem ante mortem aureos mille Societati donauit, in subsidium Præceptorum nostrorum, quos summo opere in hanc urbem induci cupiebat, ad erudiendam iuuentutem. Neque hoc contentus, solutionem, quam in certum tempus distulerat, voluit anteuertere, quasi imminentis obitus præsagus, hoc subinde dictitans, quod olim ab vno è nostris audierat: exiguum lumen, si præferas, illucescere tibi magis, quàm amplissimas faces subsequentes. Idem paulo post decedens, ducentos præterea aureos nobis reliquit. Huius viri liberalitatem imitata Isabella ex eadem familia, nostri amantissima femina, matrem dicere potuisses, mille itidem aureos nobis legauit. Obijt hoc etiam
anno

anno Vincentius Vidua Sacerdos, & viuens & moriens de societate optimè meritus. Superstes siquidem ædium, quas incolimus, coëmendarum & author & interpres fuit. Varias præterea vestes, & aliam supellectilem in vsum sacri altaris, B. Ignatio donauit. Cum autem esset in extremo vitæ, accersiri iussit superiorem Societatis vnâ cum Concionatore, quibus aperuit velle sese, eidem B. Ignatio aureos sexcentos relinquere vnâ cum libris quibusdam, & alijs præterea rebus propria industria paratis. Visa res est inuidiam Societati paritura, quòd homo inopes valde cognatos haberet: rogare itaque nostri & vehementer obsecrare, ne se recens in hanc urbem ingressos exponeret vocibus detrahentium, suis potius consuleret propinquis egentibus; satis superque ostendisse illum antea, qua esset animi propensione in Societatem: verum cum sententia dimoueri nulla ratione posset, tentatum est etiam per confessarium, is erat sæcularis sacerdos, & per tabellionem, hoc idem illi persuadere, sed irritò conatu. Cōfessario enim inter cetera monenti, ne obliuisceretur cognati sanguinis, Iste, inquit, meus est sanguis, ostenso Christo è cruce pendente. Eidem, librum exigui pretij sibi donari postulanti; Abi, respondit, frater cum bona pace, nam & hunc cum ceteris obtuli B. Ignatio. His auditis obmutuit confessarius, Confecto, vt ille imperauerat, testamento, rursus ad se Patres acciuit, exposuitque eis nonnulla, quæ ad corporis animæque curam pertinebant. Corpus nostris indutū vestibus, in nostro sepulchro, permisso R. P. Generalis, humari nobiscum voluit. Quod attinet ad animi negotium; adiunxit non ignorare se in homine tria esse Carnem, rationem

tionem, & spiritum. Hæc ita fuisse à Deo disposita vt inferius superiori, supremum vero Deo ipsi obtemperaret. Si secus quàm vellet sibi aliquid vel morbi grauitate, vel dæmonis tentatione accidisset, id nunc se pro infecto, atque irritato habere, & tanquam non suum, coram Deo & ipsis respicere, ac detestari. His alijsque similibus, magna cum adstantium admiratione & fructu prolatis, vota ex formula Societatis nuncupauit, & diem suum piè sanctèque obijt.

COLLEGIVM NOBILIVM PARMENSE.

COLLEGIVM hoc annis superioribus à Serenissimo Ranutio Parmæ Duce institutum, & demum nostrorum curæ demandatum, alit adolescentes ex præcipua totius Italiae nobilitate clarissimos, qui omnes informantur ad pietatem, & ad mores talibus adolescentibus dignos; & interim etiam litteris diligentissimè infudatur. Horum alij philosophiæ, alij humanioribus disciplinis vacant; profectus non exigui argumenta fuerunt, Theses de tota philosophia disputatæ, insignia Doctoratus collata vni; Drammata duo data, Orationes, Poëmata, & alia id genus quàm plurima edita. Nec desiderata sunt incrementa pietatis. Plurimi præter menstruas confessiones, quæ iuxta collegij leges nunquam intermittuntur, frequentius etiam quàm tenerentur, & ad confessionem & ad sacratissimam Christi mensam accesserunt. In Hebdomada maiore omnes, diuinis commentationibus per aliquot horas, singulis

gulis diebus vacarunt.

HABENT in Collegio B. Virginis Congregationem; qui in ea descripti sunt, prælucent ceteris pietate & morum probitate. Multi sunt ex ijs, qui præter alias corporis afflictationes sæpe sese flagellis cedant, magna cum eorum qui præ sunt admiratione: fuit etiam opus vt sæpius postulantium sese diuerberandi facultatem, negaretur, vt & ætatis adhuc teneræ, & loci angustiarum ratio haberetur. Vnus ex ijs nostram expetijt Societatem, eius frater hoc idem præstiterat Romæ anno superiore. Is Parma abductus à Patre ne fraterna consilia sequeretur deinde paulo post, eiusdem parentis morientis iussu, eodem remissus, nihilo segnior factus in proposito, cepit agere cum P. Prouinciali; ab eo Vicentiam missus in patriam, vt bona cum venia matris ingredi sibi liceret, adeo feliciter rem transiegit (quindecim annorum puer, sine vlllo interprete) vt non solum voti compos factus sit, sed ab ipsa etiam matre deductus Patavium ad domum Probationis.

MISSIO RAVENNAS.

RAVENNAM rogatu Illustrissimi Cardinalis Aldobrandini, eius Ciuitatis Archiepiscopi, duo ex nostris Sacerdotes Roma missi venerant; ijs duos alios subsidiarios misimus nos ex hac Prouincia, circa Calend. Ianuarias. Omnes ibi suo munere diligenter functi sunt, tum in vrbe confessionibus audiendis, Christiana doctrina tradenda, & alijs Societatis exercitationibus non

non sine fructu. Sanctimonialia adiuta spiritalibus colloquijs . Tria præcipue monasteria ex nobilioribus commendata sunt nostris à Vicario Archiepiscopi, & Canonicorum Collegio ; vt Virgines ibi degentes reuocarentur ad sanctiorem religiosæ vitæ obseruationem, quæ tempore, vt sunt humanarum rerum vices, lapsa erat. Lustrarunt postremò vniuersam fere ciuitatis Diœcesim concionibus, confessionibus, Sanctissimæ Eucharistiæ ministracione, Catechismi explicatione. Sodalitia piorum hominum pluribus in locis instituta, quæ Christiani catechismi promouendi curam serio suscipiant : traditæ ijs regulæ & leges, quibus res tota non conseruari modo possit, sed etiam maiora in dies capiat incrementa. Post aliquot hebdomadas venit Rauennam Illustrissimus Cardinalis ; duos, qui è Romana Prouincia venerant, tunc in vrbe degentes ad se vocatos, de ijs, quæ facta erant diligentissimè interrogauit, deinde missis equis ad alios, qui villas visitabant, ad se in sequentem diem vt accederent imperauit. Venere illi, sed interim affertur inexpectatus nuncius de summi Pontificis ægrotatione, quare ille statim Romam se contulit. Nostrî deinde honorificè, & peramanter à Vicario tractati, pecunijs etiam abundè instructi, ad suas sese Prouincias receperunt.